

HOZIRGI ZAMON O‘ZBEK AYOLLARINING TA’LIM SOHASIDA TURGAN O‘RNI

Aminova Mohinur Normurod qizi

Toshkent Tibbiyot akademiyasi Termiz filiali 1-son
Davolash fakulteti 2-bosqich talabasi
aminovamohinur133@gmail.com

Soatmurodova Hamida Baxtiyor qizi

Toshkent Tibbiyot akademiyasi Termiz filiali 1-son
Davolash fakulteti 2-bosqich talabasi
dilfuza0675@gmail.com

Xudoydova Malika Dilmurodovna

Toshkent Tibbiyot akademiyasi Termiz filiali PIMU
Pediatriya fakulteti 1-bosqich talabasi
malikaxudi@gmail.com

ANNOTATSIYA

Bugungi jadal globallashuv davri har bir sohada integratsiya, ta’lim sohasining yangilanishi va o’sishini, innovatsion fikrlash va ularga asoslangan kollektiv innovatsion muhitni taqozo etmoqda. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev ta’kidlaganidek, “...xalqimiz ongida innovatsion tafakkurni shakllantirish eng muhim vazifadir. Innovatsiyalarsiz ular rivojlanish ham, raqobat ham bo‘lmaydi...” Bu rivojlanishda bizning O‘zbek ayollarini ham tutgan o‘rni boshqachadir. Bizning bu maqolamizda kollektiv innovatsiya va ta’lim sohasini rivojlantirishda o‘zbek ayollarini tutgan o‘rni va shu sohalar bo‘yicha tanishib o‘tamiz.

***Kalit so‘zlar:** Ta’lim, Kollektiv innovatsiya, O‘zbek ayollari, Ayollar ta’lim*

Asosiy qism: Bugungi kunda ko‘pgina rivojlanmagan mamlakatlar ta’limning jamiyatdagi ahamiyatiga ahamiyat bermaydilar, bu esa aksariyat davlatlarning sust rivojlanayotganiga olib keldi. Men o‘zimdanda bunga nima yordam berishini so‘rayman, bu rivojlanmagan davlatlarning aksariyatida hukumat darajasida yaxshi ma’lumotga ega odamlar bor va agar ular mamlakatning ta’lim sohasiga yoshlarning rivojlanishi va mamlakatni qayta tiklashlari uchun etarlicha e’tibor bera olsalar, ular ertaga etakchilar deb ataladi.

Ma'lumki, muvaffaqiyat muvaffaqiyatlarga olib keladi. Ta'limni hech qachon e'tibordan chetda qoldirib bo'lmaydi, chunki ta'lim har qanday jamiyatning yuragini tashkil qiladi. Har qanday jamiyatning muvaffaqiyati uchun yangi kashfiyotlarni yaratish, bu kashfiyotlarni bilish orqali ta'limga erishish mumkin. Bugungi kunda ko'plab rivojlangan davlatlarning o'sishini odamlarga berilayotgan ta'lim sifatiga bog'liqdir. Sifatli ma'lumotga ega bo'lgan odamlar jamiyatning iqtisodiy, ijtimoiy va siyosiy o'sishi va rivojlanishiga olib keladigan islohotlarni amalga oshirish orqali jamiyatni yaxshilashga qodir.

Ta'lim sizning atrofingizdagi dunyoni yaxshiroq tushunish uchun ongingizni ochadi. Ta'lim orqali dunyoning turli joylarida bo'lib o'tadigan turli madaniyat va voqealarni o'rganish mumkin. Ta'lim orqali bizning ufqlarimiz kengayib bormoqda, shunda biz nafaqat mamlakatlarimizda sodir bo'layotgan voqealar bilan cheklanib qolamiz, balki butun dunyo bo'ylab sodir bo'layotgan voqealar bilan cheklanib qolamiz.

Ta'lim sizga hayotda ishonchli bo'lishga yordam beradi. Ta'lim olganingizda o'z hayotingizni samarali rejalashtirishga qodirsiz, chunki bu hayotdagi muammolarni tahlil qilishga yordam beradi va duch keladigan muammolar echimini topishga yordam beradi. Ma'lumotli odamlar hayotni ijobiy tomonga o'zgartira oladigan qarorlar qabul qilish imkoniyatiga egalar, chunki ular har kuni yangi narsalarni o'rganayotganda ko'p tajribaga ega bo'ladilar.

Ta'limning ahamiyati rivojlangan mamlakatlarda yaqqol ko'rinib turibdi, chunki u shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishda katta rol o'ynaydi. Ta'lim kambag'allik, zulm va urushni engillashtirish vositasi sifatida ishlatilgan, chunki rahbarlar mamlakatni rivojlanishiga olib boradigan bilimlarga ega. Ba'zi mamlakatlarda insoniyatni tashvishga soladigan muammolardan biri bo'lgan aholining haddan tashqari ko'payishi muammosi mavjud edi. Odamlarning haddan tashqari ko'p bo'lishi, tegishli va sifatli ma'lumotlarning etishmasligi bilan izohlanishi mumkin. Ertaga kattalar bo'lgan yoshlarga jinsiy tarbiya berilishi kerak.

Kollektiv innovatsiya – ijtimoiy va iqtisodiy tarmoqlar sohasida integratsiyaga erishish, meros asosida asl ixtirolarni ifodalash uchun shart-sharoit yaratish va “ilm orqali bilish” tamoyilini innovatsiya darajasiga ko'tarishdir. Zamonaviy dunyo innovatsion bilimlar integratsiyasi ana shu muammolarni chuqur anglashdan, ilmiy-texnikaviy xodimlarning bu boradagi faol hamkorligidan, yangilanishga asoslangan farovon hayotdan, ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishni ta'minlaydigan omildan kelib chiqadigan g'oyadan boshlanishini ko'rsatdi. o'sish, ya'ni bozor.

Fan va ta'lim o'rtasidagi integratsiyani ta'minlash maqsadida 2020-yilda Fanlar akademiyasining 65 nafar akademigi O'zbekistondagi 33 akademik litsey, 27 kasb-hunar kolleji, 29 ta oliy ta'lim muassasasi va 36 ta xo'jalik tashkiloti, 21 ta qishloq

xo'jaligi ilmiy-ishlab chiqarish markaziga tashrif buyurdi. Respublikadagi 8 ta akademik litsey, 8 ta kasb-hunar kolleji, 8 ta oliy o'quv yurti va 13 ta xo'jalik tashkilotiga akademiklar va muxbir a'zolar birlashtirildi.

Akademik xodimlarga birlashtirilgan ta'lim muassasalari va tashkilotlarida amalga oshirilayotgan ishlar bo'yicha jami 162 ta, jumladan, Fanlar akademiyasi akademiklari uchun 125 ta, O'zbekiston qishloq xo'jaligi ilmiy-ishlab chiqarish markazi akademiklari va muxbir a'zolari uchun 37 ta chora-tadbirlar rejasi ishlab chiqilgan.

Qizlarning bilimga asoslangan yosh ayollarning sog'lig'i va iqtisodiy kelajiga aniq ta'sir ko'rsatishi isbotlandi, bu esa o'z dasturiy ta'minot butun jamoasining istiqbollari yaxshilaydi. Onalari yoshi'ich ta'lim olgan bolalarning bolalar o'limiga onalari bo'lgan bolalarning yarmiga tengdir savodsiz. Dunyoning eng qashshoq mamlakatlarida qizlarning 50% o'rta maktabga bormaydi. Shunga qaramay, shuni ko'rsatingki, qizlar uchun har bir 'shimcha maktab yuklamalari umr bo'yi daromad 15 foizga. Ayollar'limini yaxshilash va shu tariqa ayollarning daromad olish potentsiali o'z farzandlari uchun turmush yaxshilaydi, chunki ayollar o'z daromadlarini oilalariga erkaklarnikiga nisbatan ko'proq sarmoya kiritadilar. Shunga qaramay, qizlar uchun ta'lim olishda ko'plab to'siqlar mavjud. Burkina-Faso kabi ba'zi Afrika mamlakatlarida qizlar maktabga borishi ehtimoldan yiroq, chunki qizlar uchun maxsus hojatxonalarining borishi mumkin.

Ta'lim ayolning (va uning sherigi va oilasining) sog'lig'i va sog'lig'idan keyingi holatiga. Xotin-qlarning bilim darajasi va malakasini olish, jinsiy faoliyatni boshlash, birinchi nikoh va birinchi tug'ilishni olib tashlashga keladi. Bundan tashqari, ko'proq ma'lumot uzoq umr ko'rish, farzand ko'rish yoki rasmiy nikohsiz qolish. Ayollar uchun ta'lim muhim jarohat egal ayollar orqali, jinsiy yo'qadigan infeksiyalarni infeksiyanida kontratseptsiya ishlab chiqarish ko'maklash va ajrashgan yoki jinsiy zo'vonlik holatiga qolgan ayollarning resurslari ishlab chiqariladi. Ta'lim ayollar, ayollarning sheriklari va ish beruvchilari bilan aloqalarini va stavkalarini yaxshilaydi fuqarolarlik ishtiroki.

Xulosa: Bugun Yangi O'zbekiston hayotining barcha sohalari chuqur islohotlar maydoniga aylangan. Bu jarayonda ijtimoiy sohaning asosi hisoblangan ta'lim tizimidagi o'zgarishlar haqida to'liqlanib so'zlamalikning iloji yo'q. Mamlakatimizda so'nggi yillarda ta'lim tizimining barcha bosqichlarini zamonaviy talablar asosida tashkil etish bo'yicha amaliy ishlar hal qiluvchi bosqichga kirdi.

Prezidentimiz ta'kidlaganidek: **“Farzandlarimiz maktabdan qanchalik bilimli bo'lib chiqsa, yuqori texnologiyalarga asoslangan iqtisodiyot tarmoqlari shuncha tez rivojlanadi, ko'plab ijtimoiy muammolarni echish imkoni tug'iladi. Shunday ekan, Yangi O'zbekiston ostonasi maktabdan boshlanadi desam, o'ylaymanki, butun xalqimiz bu fikrni qo'llab-quvvatlaydi”.**

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

Ta'limning ahamiyati - Foydali maslahatlar - 2023 (mazorhomes.com)

(PDF) FEMALE LEADERSHIP IN HIGHER EDUCATION IN UZBEKISTAN:

OPPORTUNITIES AND CHALLENGES (researchgate.net)

uzbek-women-in-development-of-science.pdf

UZBEK WOMEN IN DEVELOPMENT OF SCIENCE (cyberleninka.ru)

Davletova-CAP-Paper-223-July-2019.pdf (centralasiaprogram.org)

Uzbekistan: Women Are Less Paid, Less Educated, Less Equal - CABAR.asia

Ayollar ta'limi (zahn-info-portal.de)

Библойд — интеллектуальный помощник исследователя, подбор списка литературы (bibloid.ru)